

LOBBYMEMO

Onderwerp : **Lobbymemo**
Van : Concernstaf
Aan : SB
Datum : 24 april 2020

Dit is het laatste memo voor het Meireces van de Kamer. Het eerstvolgende memo zal voorliggen in het SB van 18 mei. In het Meireces zijn er nog wel corona gerelateerde debatten. Als daar aanleiding voor is, zult u daarover rechtstreeks geïnformeerd worden.

- Tweede Kamer
 - Debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus
 - Rondetafelgesprek Corona-app
 -
- Eerste Kamer
- Parlementaire agenda de komende weken

Tweede Kamer

Debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus

Woensdag 22 april vond het wekelijkse debat in de Tweede Kamer plaats met premier Rutte en minister De Jonge van VWS over het coronavirus. Rutte krijgt brede steun voor zijn maatregelen die hij dinsdagavond de 22^e in een persconferentie presenteerde. Alleen Wilders (PVV) is van mening dat de scholen langer gesloten moeten blijven en dat er juist gekeken moet worden of de maatregelen voor de horeca versoepelt kunnen worden. Na ruim zes weken na het van kracht worden van de beperkende maatregelen verschuiven de accenten. Nu het aantal ziekenhuis en ic-opnamen blijft dalen, verdwijnt de aandacht hiervoor meer naar de achtergrond en richt de Kamer zich op andere aspecten.

De Jonge deelde de Kamer mee dat de stand van zakenbrief voortaan elke twee weken komt.

Niet meer het OMT alleen

Veel partijen, waaronder alle coalitiepartners, vinden dat er meer aandacht moet komen voor de niet-medische aspecten van de crisis. Dijkhoff (VVD) vraagt zich af hoe lang het bedrijfsleven dit nog vol kan houden en roept het kabinet op niet tot 20 mei te wachten als er versoepelingen mogelijk zijn bij bijvoorbeeld de contactberoepen. Ook vindt hij dat er een apart plan moet komen voor de horeca en vraagt het kabinet met deze sector om tafel te gaan.

Naast Dijkhoff vragen ook anderen zich af of er naast het Outbreak Managementteam (OMT) niet een ander gremium moet komen met innovatieve ideeën hoe het maatschappelijk leven weer op gang te krijgen. Asscher (PvdA) beschreef de noodzaak van perspectief voor mensen, hen moet een route uit de crisis geschetst worden. Dat vergt politieke keuzes en die kun je niet van het OMT verwachten. Segers (CU) dient in tweede termijn een motie in om in Impact Managementteam in te stellen, bestaande uit bijvoorbeeld economen, gedragswetenschappers en ethici.

Premier Rutte erkent dat ondernemers schade ondervinden. Hij zou dolgraag meer willen maar de ruimte voor versoepeling is minimaal. Uitgangspunt blijft de volksgezondheid. Dat gezegd hebbende verklaart hij ook dat de dinsdag afgekondigde maatregelen niet heilig zijn de komende drie weken. Als er eerder mogelijkheden tot versoepeling zijn dan is daar ruimte voor. Hij zegt toe met de horeca om tafel te gaan, waarbij hij open staat voor een sectorregeling.

Rutte snapt de noodzaak breder na te denken over de crisis: hoe gebruik je de schaarse ruimte, wat doe je met het OV, wat moet er met thuiswerken gebeuren en hoe handhaaf je dat allemaal? Maar hij waarschuwt dat er niet naast het OMT een economische club moet komen. Hij noemt in een bijzin dat er al initiatieven zijn in die richting zoals van de SER. Hij vindt het punt van Asscher terecht dat het een politieke aangelegenheid is. Hij vraagt de Kamer ruimte er snel op terug te komen hoe hij dat gaat organiseren. Tegen die achtergrond laat hij het oordeel van de motie Segers c.s. aan de Kamer.

Verpleeghuizen en beschermingsmiddelen

De situatie in de verpleeghuizen blijft grote zorgen baren, vooral, maar zeker niet alleen, Marijnissen (SP) spreekt hier indringend over. Het gaat over gebrek aan beschermingsmiddelen voor het personeel, maar ook over het bezoekverbod dat voor cliënten en hun omgeving heel ingrijpend is. Baudet (FvD) overhandigt staande het debat de contactgegevens van een leverancier die naar zijn zeggen miljoenen mondkapjes kan leveren aan minister De Jonge.

Er is nog steeds schaarste in beschermingsmiddelen, zegt De Jonge. Het gaat nu iets beter met de mondkapjes maar er zijn problemen met het verwerven van schorten. Het nieuwe verdeelmodel, waarbij er meer middelen naar de caresector gaan, begint goed te werken. Het werkt echter nog niet in alle gevallen en dat was reden verduidelijkingen door te voeren. Hij antwoordt Dijkhoff dat het probleem om beschermingsmiddelen te verstrekken aan verzorgers van PGB-houders niet zit in het verdeelmodel. Het zit hem in de distributie. Het zijn vaak zzp'ers die lastig te bereiken zijn. Daar wordt nu aan gewerkt.

Hij heeft oog voor de harde gevolgen van de bezoekregeling. Er wordt naar gekeken en mogelijk dat hier regionale versoepelingen mogelijk zijn. In de gehandicaptenzorg is de bezoekregeling soepeler dan in verzorgingshuizen. In het geval van kwetsbare gezinnen houden de sociale wijkteams de vinger aan de pols en zij kunnen als het nodig is ingeschakeld worden.

Testen en contactonderzoeken

Een van de manieren om de lock down te versoepelen is om meer te testen en om meer contactonderzoeken te doen. Bij dat laatste kan een app helpen, maar de ervaringen die in het weekend werden opgedaan werden door veel woordvoerders als desastreus afgedaan. Dat betekent dat het onderzoek handmatig moet worden gedaan en daar zijn veel mensen voor nodig. Daar werden vragen over gesteld door o.a. Wilders, Heerma (CDA), Klaver (GL), Segers, Ouwehand (PvdD) en Azarkan (Denk).

Er zijn de afgelopen week een aantal knelpunten met de testcapaciteit weg genomen aldus minister De Jonge. De GGD zal mensen testen die problemen hebben met bedrijfsartsen. Zorgmedewerkers hoeven niet te betalen voor een test. Er komt een landelijk meldpunt voor problemen met de toegankelijkheid van de GGD. Nu worden er zo'n 7.000 mensen per dag getest, maar er is

capaciteit tot 29.000 per dag. Die capaciteit wordt verhoogd als dat nodig blijkt, bijvoorbeeld als de te testen doelgroep wordt uitgebreid.

De Jonge houdt ook staande dat er geen probleem is met het aantal mensen dat nodig is om contactonderzoeken te doen. Dat hangt namelijk af van het aantal testen. Als er meer getest wordt, zullen er meer positieve gevallen gevonden worden, waarvoor vervolgens contactonderzoek nodig is. De GGD is nu gevraagd zich voor te bereiden op uitbreiding van het aantal mensen dat zulke onderzoeken kan uitvoeren.

Hij verdedigt de app voluit, ondanks het verloop van het testweekend. Duidelijk is dat er geen app op de plank ligt. Er zijn wel interessante nieuwe ideeën maar die zijn om diverse redenen nog niet geschikt. De komende weken wordt gewerkt aan het bouwen van een app. Met vier weken moet daar meer over bekend zijn. Volgens De Jonge scheelt een app heel veel handwerk en is hij bovendien nauwkeuriger. De bottom line blijft echter dat het veilig en verantwoord moet zijn en er komt geen app als dat onmogelijk blijkt.

Aanvullende eisen in steunpakketten voor bedrijfsleven

Nu de steunpakketten voor het bedrijfsleven er al een paar weken zijn, wordt duidelijk dat er ongewenste effecten zijn. Van Dijkhoff (VVD) tot en met Marijnissen (SP) is er redelijke consensus dat het overheidsgeld bedoeld is om bedrijven overeind te houden en werkgelegenheid in stand te houden. Het is niet bedoeld om het bedrijven mogelijk te maken bonussen en dividenden uit te keren of om het salaris van de topman op te krikken. Bij de volgende ronde steunpakketten moeten daarom aanvullende eisen worden gesteld om dat soort praktijken te voorkomen. Dijkhoff gaat daar in mee, maar hij wil niet dat er allerlei andere doelstellingen – zoals algemene vergroeningseisen – aan gekoppeld worden.

De minister-president deelt mee dat de NOW-regeling inmiddels is verbijzondert van het concernniveau tot het niveau van werkmaatschappijen, inclusief een verbod op het uitkeren van bonussen en dividend. Dat zal ook worden opgenomen in een vervolgregeling, inclusief een verbod op het kopen van eigen aandelen. Er zullen geen algemene eisen over vergroening worden opgenomen; daar zijn de regels uit het Klimaatakkoord al voor.

Onderwijs en studenten

Er werden veel vragen gesteld over het openstellen van het onderwijs. Wat te doen met leraren met klachten. Kunnen die voor de klas? Zijn er genoeg testmiddelen voor onderwijzers, zo vraagt Heerma. Segers wil weten of de dagbesteding voor kwetsbare kinderen ook weer open gaat. Ouders die bezorgd zijn en daarom hun kinderen niet naar school laten gaan, zouden niet de Inspectie op hun dak moeten krijgen.

Jetten (D66) en Klaver spreken nog over studenten in WO, HO en MBO die mogelijk studieachterstanden oplopen vanwege de coronacrisis, bijvoorbeeld doordat ze niet binnen gestelde termijnen tentamens of examens hebben gehaald, of dat hun recht op een Ov-kaart vervalt omdat de maximum studieduur wordt overschreden. Daar moet coulant mee om worden gegaan.

Volgens de premier staan leraren met klachten niet voor de groep. Zij kunnen vanuit huis werken. Hun situatie en die van kwetsbare kinderen wil hij met de GGD bespreken. Ouders die hun kinderen thuis houden krijgen niet meteen de Inspectie aan de deur. Eerst wordt de school gevraagd het gesprek met hen te voeren. Er moet ruimte zijn om dit onderwerp soepel op te lossen.

DUO zal coulance betrachten bij studenten – HO, WO en MBO – die vertraging oplopen, dat geldt ook voor de Ov-kaart.

Moties

In tweede termijn werden er 28 moties ingediend, waar meteen na afloop over werd gestemd. De moties en de stemmingsuitslagen zijn [hier](#) te vinden. De volgende aangenomen moties springen er uit:

- Motie van het lid [Pieter Heerma c.s.](#) over een uitgebreid en effectief bron- en contactonderzoeksbeleid;
- Motie van het lid [Jetten c.s.](#) over als voorwaarde opnemen dat bedrijven die gebruik maken van de NOW dit en komend jaar geen dividend of bonussen mogen uitkeren;
- Motie van het lid [Segers c.s.](#) over een Impact Management Team dat kan adviseren over de transitiestrategie en de sociale en economische effecten van de crisismaatregelen;
- Motie van het lid [Krol c.s.](#) over alternatieven voor dagbesteding (in gesprek met gemeenten en aanbieders te bewerkstelligen dat er alternatieven voor dagbesteding aangeboden worden).

Er werd ook gestemd over bij eerder corona-debatten ingediende en aangehouden moties. De uitslag daarvan is als volgt:

- Ingediend op 1 april:
 - Motie van het lid [Ouwehand c.s.](#) over zorgen dat noodzakelijke zorg voor dieren gecontinueerd kan worden. Verworpen;
- Ingediend op 16 april:
 - Gewijzigde motie van het lid [Asscher](#) over het afwegingskader op basis waarvan besluiten zijn genomen ten aanzien van de maatregelen van de lockdown met de Kamer delen (t.v.v. 25295-258). Aangehouden;
 - Motie van de leden [Ouwehand en Klaver](#) over overheidssteun aan de kalversector. Verworpen.

Rondetafelgesprek Corona-app

De 'appathon' van het ministerie van VWS van het vorige weekend werd voor- en achteraf al breed bekritiseerd. 7 partijen mochten hun plan presenteren voor een app waarmee het GGD-onderzoek naar de verspreiding van het coronavirus kon worden aangevuld. Geen van de 7 plannen voldeed en zondag bleek zelfs sprake van een datalek bij één van de plannen. De kranten stonden er vol mee en de reacties waren niet mals.

Zo voerde ook tijdens het rondetafelgesprek van woensdag 22 april de kritiek op het ministerie de boventoon. In vier ronden van een uur werd gesproken over het ontwikkelen van een corona-app. Ieder uur begon met een introductie van de drie aanwezige experts, waarna alle aanwezige Kamerleden één vraag konden stellen. Bij de eerste twee blokken waren wetenschappers aanwezig die hun position paper toelichtten. In het derde blok schoven drie (onderzoeks-)instellingen aan en in het vierde blok drie experts met een juridische of bedrijfskundige achtergrond.

Privacy

Hoogleraar informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam prof. dr. Helberger betoogde dat de privacy van inwoners niet ophoudt bij de AVG. Privacy is een fundamenteel recht en er moet een fundamentele discussie over de invloed van een corona-app op dat recht worden gevoerd. Die discussie is niet gevoerd voordat er (met grote haast) voorstellen werden gedaan aan het ministerie. Het invoeren van een tracking-app schept volgens haar ook een precedent. Prof. dr. De Vries stelt later dat je een eenrichtingsweg inslaat als overheid als je een dergelijke app invoert. 'Zo'n app schakel je niet met een knopje uit,' aldus de hoogleraar technische natuurwetenschappen. Bovendien is er niet duidelijk wat de invloed van een corona-app is op de samenleving. Gaan mensen bijvoorbeeld massaal de deur uit, in de overtuiging dat de app de samenleving beschermt?

De privacy-organisaties Privacy First en Bits of Freedom zijn vertegenwoordigd in het derde deel van het rondetafelgesprek. Directeur Filippini van Privacy First keert zich fel tegen een samenleving waarin surveillance-apps worden gebruikt. Bits of Freedom-directeur Austin sluit zich hierbij aan en verwijst daarnaast naar enkele grote ICT-schandalen van de overheid: de toeslagenaffaire en de ophef rond SyRI. Austin heeft het later over een 'function creep': als de app eenmaal operationeel is en er data verzameld worden, is er altijd wel iemand die iets anders met de data wil doen. Zo schiet het zijn doel voorbij, met risico's voor inwoners.

Bluetooth

Eén van de kritiekpunten op wat men tot nu toe weet over de plannen van het ministerie voor een corona-app gaat over bluetooth. Door met bluetooth informatie te verzamelen via smartphones, voorkomt men dat er privacygevoelige data gedeeld moet worden om de verspreiding van het coronavirus te monitoren. Dat is een belangrijk uitgangspunt van het ministerie. Smartphones leggen in dat geval slechts vast met welk geanonimiseerd 'nummer' de gebruiker in een tijdsbestek contact heeft gehad. Zijn of haar locatie en persoonsgegevens worden dan niet vastgelegd.

Prof. dr. ir. Van Steen, wetenschappelijk directeur van het Digital Society Institute van de Universiteit Twente, neemt de Kamerleden mee in de technische kant van een tracking-app op basis van bluetooth. Zijn stelling is dat de smartphone geen geschikt meetinstrument is. Bluetooth heeft geen nauwkeurige reikwijdte, iets wat essentieel is bij het monitoren van de contacten van de gebruiker. Bovendien is deze nauwkeurigheid afhankelijk van de hardware van de telefoon, waardoor niet iedere gebruiker eenzelfde betrouwbaar instrument heeft. De nauwkeurigheid zou 1 tot enkele meters moeten zijn om iets te zeggen over het risico dat een ziek persoon anderen besmet heeft. Bluetooth heeft een te grote afwijking, waardoor de metingen niet betrouwbaar zijn.

Effect

Er worden vraagtekens gezet bij de effectiviteit van een tracking-app, naast de twijfels over de kwaliteit van bluetoothtechnieken. Sijmen Ruwhof, die als ethisch hacker deelneemt aan het rondetafelgesprek, betwijfelt of 60 procent van de Nederlanders wel de app zou gebruiken. Dat percentage is door de minister genoemd als minimumwaarde voor een effectief gebruik van de app bij het bestrijden van het coronavirus. Concreet betekent dit dat ongeveer driekwart van de smartphone-bezitters de app moet installeren. Neem daarbij dat de app (die nu in beeld is bij het ministerie) niet goed werkt op iOS (Apple smartphones) en het is praktisch onhaalbaar om de app effectief te gebruiken.

Los daarvan schuilt er een risico in het automatisch registreren van contactmomenten tussen app-gebruikers. Stikker (directeur van Waag, een onderzoeksinstelling “op het kruispunt van kunst, wetenschap en technologie”) meent dat er ook context moet worden toegevoegd aan contactmomenten, wil het iets zinnigs zeggen over het risico op besmetting. Een ontmoeting tussen twee personen die minutenlang tegen elkaar praten op de minimale afstand van 1,5 meter levert logischerwijs een groter risico op dan twee automobilisten die een kwartier naast elkaar in de file staan.

De Kamer

De aanwezige Kamerleden stelden kritische vragen aan alle aanwezigen, waardoor de experts ruim de gelegenheid kregen om hun standpunten vakkundig te onderbouwen. De app werd dan ook veelvuldig genoemd tijdens het plenaire debat over de ontwikkelingen van de coronacrisis, later op de dag. In het algemeen kon worden geconstateerd dat Kamerleden op technisch vlak zwaar leunen op de kennis van experts. Zo vroeg Van den Berg (CDA) enkele malen aan de experts wat bedrijven als Google of Apple kunnen zien via de app. Ronald Prins, lid van de TIB (Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten) en buitengewoon raadslid bij de OVV, kon vervolgens haarfijn uitleggen op welke manier gecodeerde protocollen worden uitgewisseld op de server van de app.

Eerste Kamer

Eerste Kamer neemt motie aan voor tijdelijke huurstop

Dinsdag 21 april debatteerde de Eerste Kamer met minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het wetsvoorstel waardoor verhuurders en huurders in verband met de maatschappelijke beperkingen na de uitbraak van het coronavirus een tijdelijke verlenging van een tijdelijke huurovereenkomst overeen kunnen komen en zo voorkomen dat huurders op straat komen te staan. De zogenoemde [Tijdelijke wet verlenging tijdelijke huurcontracten](#) werd nog dezelfde avond met algemene stemmen aanvaard. Een motie van senator [Kox](#) (SP) voor een [tijdelijke huurstop](#) werd eveneens aanvaard. De motie verzoekt de regering als noodmaatregel een tijdelijke huurstop mogelijk te maken voor zowel de sociale als de vrije sector. De fracties van PVV, SP, GroenLinks, PvdD, PvdA, SGP, OSF, FVD en 50PLUS stemden voor, de fracties van VVD, CDA, D66, ChristenUnie en Fractie-Otten stemden tegen de motie.

[bron: Eerste Kamer]

Parlementaire agenda de komende weken¹

28-4-2020	Cultuur en corona	WO
29-4-2020	Onderwijs en corona	WO
6-5-2020	Duurzaam vervoer	In
12-5-2020	Wet Mobiliteitsfonds	In
12-5-2020	Voortgang SDE++ en eerste openstelling SDE++ 2020	In
13-5-2020	Politie	AO
13-5-2020	Slachtofferbeleid	AO
13-5-2020	Openbare bibliotheken en evaluatie vaste boekenprijs	In
14-5-2020	Bescherming persoonsgegevens	AO
14-5-2020	Binnenvaart	AO
14-5-2020	Kabinetsvisie waterstof en Routekaart Groen Gas	In
14-5-2020	Democratie, kiesrecht en desinformatie	SO
14-5-2020	Bevolkingsdaling en Krimp	SO
14-5-2020	Brief Klimaatneutrale energiescenario's 2050	In
20-5-2020	Wijziging van de Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie teneinde een grondslag op te nemen voor de energie-audit (35435)	In
20-5-2020	Openbare technische briefing CBS - Monitor Brede Welvaart	Tb
25-5-2020	Initiatiefnota van het lid Koerhuis over de toekomst van gemeentelijk erfpachtbeleid voor woning- en bedrijvenbouw (TK 35232)	No
26-5-2020	Evaluatie erfgoed	In
28-5-2020	Verkeersveiligheid	In
4-6-2020	Maatschappelijke opvang	AO
17-6-2020	Laaggeletterdheid	AO
18-6-2020	Water	AO
18-6-2020	GGZ	AO

Het Lobbymemo Den Haag & Brussel wordt gemaakt door:

Den Haag: Eric de Rijk, Richard van Vliet en Jesse de Jong

¹

AO	= Algemeen Overleg	PV	= Procedurevergadering
EK	= Eerste Kamer	RTG	= Ronde Tafel Gesprek
Ges	= Gesprek	SO	= Schriftelijk Overleg
In	= Inbreng	TB	= Technische Briefing
NO	= Nota Overleg	TK	= Tweede Kamer
Pet	= Petitie	VAO	= Verslag van een Algemeen Overleg
PI	= Plenair	WO	= Wetgevingsoverleg